

Nye Ålgård sentrum. Eksempelprosjekt fra **Arkitektur skaper verdi**. Landskapsarkitekt: Dronninga landskap
Arkitekt: CF Møller, Haugen/Zohar. Tildelt Statens pris for byggkvalitet 2019. Foto: Ivar Brekken

ÅRSRAPPORT 2019

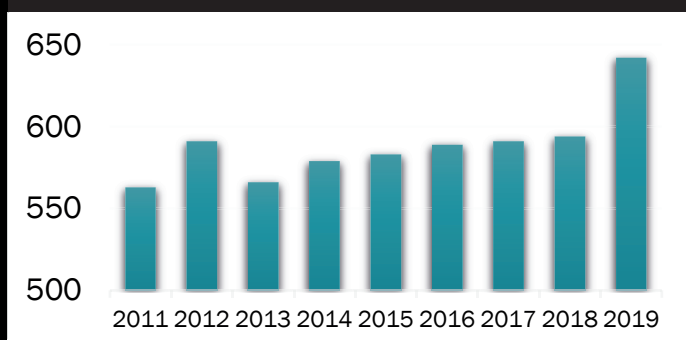
Arkitektbedriftene i Norge er bransje- og arbeidsgiverforeningen for kontorer med praktiserende arkitekter, landskaps- og interiørarkitekter. På vegne av våre medlemsbedrifter skal vi være en tydelig, engasjert og troverdig stemme i byggenæringen og i det offentlige ordskiftet.

Faglig sterke og lønnsomme medlemsbedrifter bidrar til en arkitektbransje som leverer kvalitet, verdi og innovasjon til beste for byggherre, bruker og samfunn.

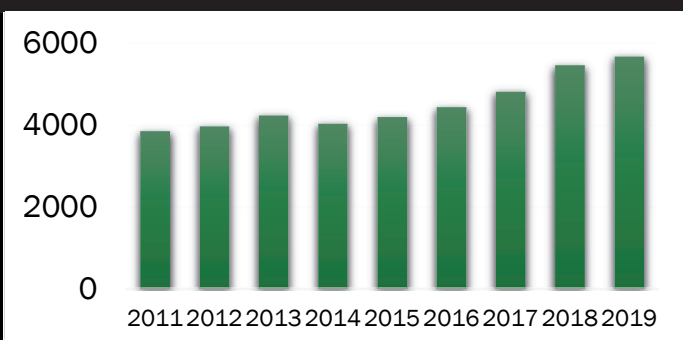
Ved årsskiftet 2019-20 hadde foreningen 544 medlemsbedrifter. 25 av dem er aspirantkontor. 79 er tilsluttet tariffavtalen med AFAG og de andre fagforeningene.

Medlemsbedriftene våre talte totalt 6 370 ansatte, hvorav 4 969 er arkitekter.

Antall medlemskontorer

Antall ansatte i medlemsbedriftene

Arkitektbedriftene i Norge har gjennom hele året engasjert seg i Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) sitt arbeid med godkjennings-, ansvarsretts- og kontrollordningen for byggenæringen, samt drøftet og gitt innspill til dette. Vi har sittet i referansegruppen til Byggkvalitetutvalget, blant annet sammen med NAL. Utvalget leverte sin rapport med anbefalinger 5. februar 2020 og arbeidene vil til slutt kunne ut i ny lov og forskrift som vil få stor betydning for arkitektenes roller og marked.

MAKS-søk

Lansering av den elektroniske søknadsløsningen MAKS-søk skjedde i februar 2019, etter nærmere to års utviklingsarbeid. Som en av rundt 15 som fikk lisens av DiBK til å utvikle en slik, var Arkitektbedriftene først til å levere en fullverdig løsning til bruk. Denne løsningen er knyttet til kvalitetsmodellen MAKS og forbeholdt arkitekter. Ved årsskiftet kunne vi konkludere med at løsningen fungerer godt, men at det vil ta tid før kommunene er i stand til å gjøre sin del av saksbehandlingen digitalt. Det gamle Byggsøk vil bli avviklet i oktober 2020.

Tre nyansettelser

I løpet av 2019 har vi ansatt kommunikasjonssjef, IT-ansvarlig og systemutvikler. Med dette står administrasjonen godt rustet til å nå sine mål om å være en tydelig og påvirkende bransjeforening, og målet om å levere digitale verktøy som er gode og effektive for så vel medlemmene som vår egen administrasjon.

Kartlegging av konkurransekostnader

Sammen med NAL, AFAG og RIF, bestilte Arkitektbedriftene rapporten «Kartlegging av konkurransekostnader i plan- og designkonkurranser» fra Vista Analyse. Bakgrunnen var en vesentlig ubalanse

mellom detaljeringskrav i konkurransematerialet og konkurransehonorar som hadde fått utvikle seg over tid, godt eksemplifisert i konkurransen om Regjeringskvartalet. Rapporten ble presentert i Dagens Næringsliv og bygg.no og debattert i Dagsnytt 18, samt diskutert i egne møter med Statsbygg.

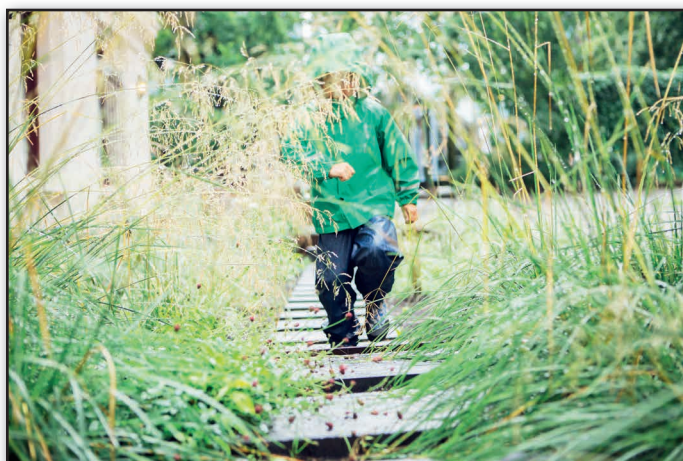
Arendalsuka

Under Arendalsuka arrangerte Arkitektbedriftene et godt besøkt seminar i Arendal Kino. Temaet var behovet for nasjonal og kommunal arkitekturpolitikk. Vi deltok også i SINTEFs seminar om behovet for forskning

og utvikling av arkitektur som virkemiddel.

Årsmøtet

Årsmøtet 2019 valgte følgende hovedstyre: Siri Bakken, leder, Elisabeth Paus, Lars Christensen, Michelle Wright, Solveig Erdahl og Tarald Lundevall. På møtet ble det også avholdt et miniseminar om nye prosesser og kontrakter i tidligfase, hvor fem representanter for medlemmene fortalte om og diskuterte egne erfaringer fra prosjekter med nye samspillmodeller.

Konjunkturer

To ganger årlig får Arkitektbedriftene kartlagt konjunkturutviklingen i bransjen, og presenterer resultatene på to av våre frokostmøter. Undersøkelsen måler på utviklingen i omsetning og ansettelser siste seks måneder og på medlemmenes

forventninger til dette de neste seks månedene. Konjunkturutviklingen har fra finanskrisen og frem mot 2019 vært i konstant vekst. Etter en sterk avslutning i 2018, så vi imidlertid i februar 2019 for første gang en reduksjon i veksten. Denne ble etterfulgt av ytterligere reduksjon etter sommeren. Dette samstemte med prognosene som lå til grunn, hvor det var forventet at markedet til arki-

tektene ville flate helt ut og antagelig gå noe ned i løpet av 2019 og 2020 (Prognosesenteret). I skrivende stund er landet fremdeles i en unntakstilstand som følge av koronapandemien. Markedet har gått markant ned og vi må anta at det på kort sikt vil være svakt og uforutsigbart.

Veiledere

To nye veiledere ble utviklet i samarbeid med RIF og lansert i 2019, *Samspillsveileder* og *SHA-veileder*. Begge er utviklet med bistand fra dyktige representanter for medlemsbedrifter og vil fylle viktige funksjoner for å effektivisere og kvalitetssikre de prosjekterendes arbeid med nye samarbeidsformer og med å prosjektere sikre løsninger som er trygge å bygge.

Arkitektur skaper verdi

Prosjektet *Arkitektur Skaper Verdi* (ASV) har over to år vært en betydelig satsing for foreningen. Innleide fagpersoner har sammen med egne ressurser og representanter for styret, samlet og vurdert prosjekter som på en spesielt god måte eksemplifiserer hvordan arkitektur gir verdi til brukere, eiere og samfunn.

Prosjektet har en viktig funksjon i foreningens strategi og skal gi oss argumenter og dokumentasjon i vårt budskap. Hovedfasen av prosjektet ble avsluttet ved utgangen av 2019, med ferdigstilling av 30 prosjekteksemplere. Neste fase vil legge vekt på å bruke eksemplene i informasjon og påvirkningsarbeid samtidig som samlingen vedlikeholdes og økes. ASV skapte allerede i utviklingsfasen oppmerksomhet både innad i bransjen og i markedet, og vil være et viktig instrument i arbeidet med å øke anerkjennelsen av arkitektur som et strategisk virkemiddel i samfunnet.

Medlemsundersøkelse

Mot slutten av året gjennomførte foreningen en medlemsundersøkelse for å få tilbakemeldinger på våre tjenester, produkter og service til medlemmene. Undersøkelsen ga nyttig kunnskap om at rampepåvirkning blir viktigere fremover, at medlems tilbudet generelt anses å være godt og at vi holder høy servicegrad. Når dette skrives, kan det sies at medlemmenes behov for tjenester og bistand gikk

over i en ny tilstand ved pandemiutbruddet. Først etter noe tid vil vi kunne konstatere hvorvidt arbeidet med myndigheter, byggherrer og kommunale saksbehandlere, og med svartjeneste og nettinformasjon, har fungert og vært tilstrekkelig.

Kurs

Arkitektbedriftene leverer enkelte egne kurs og medvirker i kurs som NAL eller andre arrangerer. I tillegg til åpne MAKS-kurs, som gjerne har 20-40 deltagere, arrangerer vi også flere bedriftsinterne MAKS-relaterte kurs i løpet av året. Ved utgangen av 2019 hadde vi ferdig et eget BIM-kurs som fokuserer på hvordan bedriftene bør arbeide for å bli dyktige med BIM og med å benytte BIM strategisk for å ta roller og oppgaver i prosjekter. Dette vil avholdes i 2020 (avhengig av koronasituasjonen).

Fora Arkitektbedriftene er representert i

Foreningen er aktivt med i ulike fora hvor vi kan ha innflytelse eller kan hente kunnskap:

- Rådet for bygg, anlegg og eiendom (BAE-rådet)
- Sektorstyret BAE i Standard Norge
- Samferdselsrådet
- Architects Council of Europe (ACE)
- Nordisk Praktikermøte (NPM)
- Norsk forening for bygge- og entrepriserett
- Samarbeid for sikkerhet i BA-næringen
- Prosjekt Norge
- Konkurransekomiteen

BAE-rådet er det øverste samarbeidsforumet for bransjene i byggenæringen. Lederansvaret går på rundgang og har den siste perioden tilhørt BNL. Rådet fungerer som et kontaktpunkt mot myndigheter og ulike departement, og har vært samarbeidspartner for regjeringen ved enkelte anledninger.

Arkitektbedriftene har fast plass i **Sektorstyret**, hvor alle norske standarder for byggenæringen utviklet av Standard Norge igangsettes og godkjennes. Foreningen er også representert i mange av standardkomiteene med eksperter fra administrasjonen eller medlemsbedrifter.

Samferdselsrådet er etablert av de sentrale

samferdselsbyggherrene og –direktoratene for å møte med de største bransjeforeningene om utfordringer og utvikling, og for i felleskap å kunne vurdere marked og ressurser.

Arkitektbedriftene møter to ganger i året i den **europæiske arkitektunionen (ACE)** på vegne av seg og NAL. ACE har mye av sin aktivitet rettet mot EU og arbeidet med rammebetingelser. Selv om Norge ikke er en del av EU har vi likevel en stemme i ACE. I perioden 2016-18 hadde Arkitektbedriftene plass i ACEs styre med tidligere styreleder, Lars Jarle Nore fra Rambøll.

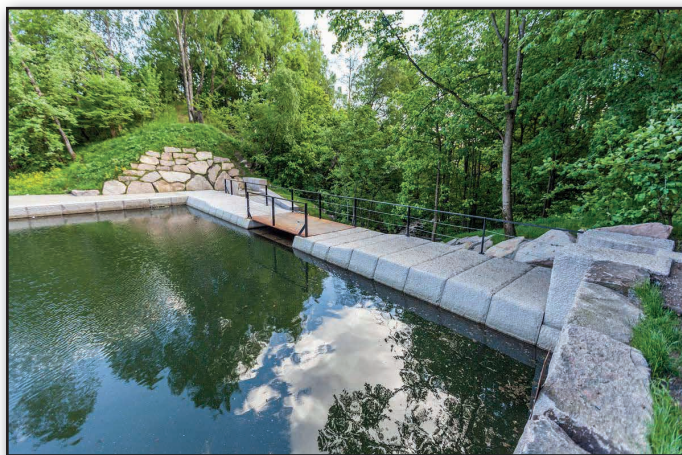
Nordisk Praktikermøte er en årlig samling for de nordiske bransjeforeningene. I 2019 var Norge vertskap og alle landene var samlet på Svalbard for å diskutere felles og individuelle utfordringer og for å oppleve arkitektur, natur og stedlig utvikling.

Norsk forening for entrepriserett er et forum for juridiske spørsmål i bygge- og anleggsprosjekter. Her har Arkitektbedriftene vært del av styret over flere år.

Samarbeid for sikkerhet er en nylig etablert forening for å redusere ulykker, skader og dødsfall i bygge- og anleggsprosjekter, og som vi har medvirket i å få etablert.

Prosjekt Norge er et senter hvor partnere fra byggenæringen og academia i felleskap arbeider med å utvikle fremtidens prosjektprosesser. Dette har vi tatt initiativet til å etablere, og vi har ledet programmet for BAE-næringen den siste tiden.

Konkurransekomiteen er et felleseie med NAL, hvor lederansvaret går på omgang.

Alle bildene i denne rapporten er hentet fra eksempelsamlingen *Arkitektur skaper verdi* - www.arkiteturskaperverdi.no

Høyt side 2: Fosshagen ressurscenter - Arkitekt: Reiulf Ramstad Arkitekter. Landskapsarkitekt: Solem arkitektur
Foto: Ivar Kvaal

Lavt side 2: Deichmansgate - Landskapsarkitekt: Asplan Viak. Foto: Åse Holte

Midt side 3: Vestfold krematorium - Arkitekt: Pushark arkitekter. Foto: Ivan Brodey

Over t.v.: Media City Bergen - Arkitekt: MAD arkitekter. Interiørarkitekt: IARK AS

Landskapsarkitekt: Smedsvig Landskapsarkitekter AS. Foto: Mad Arkitekter/R. Hjortshøj

Over t.h.: Grorudparken - Landskapsarkitekt: LINK Landskap. Foto: Tomasz Majewski

Arrangementer i 2019

07. februar	Frokostmøte om arkitektmarkedet og konjunkturutvikling
14. mars	Åpent MAKS-kurs
03. april	Frokostmøte Byggedagene 2019
30. april	Frokostseminar MAKS-søk
23. mai	Fagseminar og årsmøte
11. juni	Workshop Styrket samarbeid, økt lønnsomhet (med EBA og RIF)
13. juni	Åpent MAKS-kurs
12. august	Arendalsuka
26. september	Oslo Arkitekturtriennale – Speed date med internasjonal presse
09. oktober	Frokostmøte Prognose og konjunkturutvikling
22. oktober	Seminar Hvordan unngå konflikter og tvister (med EBA, RIF og Prosjekt Norge)